

- [Homepage](#)
- [Nieuws](#)
- SMAK toont verrassende evolutie Vlaams landschap

nieuws

SMAK toont verrassende evolutie Vlaams landschap

nieuws

Het Vlaamse landschap is de voorbije 25 jaar haast ongemerkt van uitzicht veranderd. Dat blijkt bij het bekijken van de 61 fotoseries op de tentoonstelling in het Gentse Smak en in het boek *Recollecting Landscapes*. De fotoseries bestaan uit telkens drie foto's, die gemaakt zijn op exact dezelfde plek, respectievelijk in 1904, 1980 en 2004. Het landschap is groener geworden, maar het aantal vergezichten neemt af.

26 februari 2006 – Laatst bijgewerkt om 14 september 2020 13:56

Het Vlaamse landschap is de voorbije 25 jaar haast ongemerkt van uitzicht veranderd. Dat blijkt bij het bekijken van de 61 fotoseries op de tentoonstelling in het Gentse Smak en in het boek *Recollecting Landscapes*. De fotoseries bestaan uit telkens drie foto's, die gemaakt zijn op exact dezelfde plek, respectievelijk in 1904, 1980 en 2004. Het landschap is groener geworden, maar het aantal vergezichten neemt af.

De fotoseries doen de idylle uit 1904 opborrelen: de hooimijten en gemengde akkers, de dreven, het keurig onderhouden natuurlandschap van het Vlaamse boerenland. De beelden uit 1980 zijn een schok. De natuur is platgewalst, veldwegen zijn gebetonneerd, polders zijn opgespoten en havenkranen staan waar ooit molens stonden. De grote verrassing van de tentoonstelling is dat ons landschap de laatste 25 jaar niet zo bruut, maar voor wie goed toekijkt toch ingrijpend veranderd is. Het gebeurde sluipenderwijze, minder met bulldozers, veeleer in het gestage tempo van de groei van de bomen.

De unieke foto-inventaris begint bij Jean Massart (1865-1925), een vooraanstaand botanicus. Tussen 1904 en 1911 reisde hij met zijn grote fotokoffers België af per trein. Representatief zijn z'n foto's niet: hij fotografeerde geen steden of voorsteden. Hij stond meestal vlak bij een stationnetje en richtte zijn foto toestel op de natuur. Hij had een wetenschappelijk oog: hem interesseerde de manier waarop de geografische omstandigheden de plantengroei beïnvloeden en hoe de boer het landschap verandert. In zijn landschappen zijn nog veel boeren aan het werk. In de Kempen en aan zee vindt hij nog echte woestenijen.

Massart tekende nauwkeurig op waar hij zijn foto's maakte. Zo kon de Nationale Plantentuin in 1980 de oefening overdoen. Ze stuurden de fotograaf Georges Charlier op pad. Hij maakte foto's van de trieste teloorgang, beelden die doordrongen zijn van ecologische spijt. Het arme, maar schone landbouwwaard was in 75 jaar tijd een rijke, maar vervuilde industriële regio geworden. Op zijn foto's is de natuur verdrongen, ingesnoerd, kaalgeplukt. Ze tonen het banale, lelijke, lintbebouwde, chaotische Vlaanderen.

Nu, 25 jaar later, heeft de architectuurfotograaf Jan Kempnaers de 61 locaties opnieuw gefotografeerd, op vraag van het Vlaams Architectuurinstituut. Het landschap is weer groener en voller geworden. Zelfs voor de botanische leek valt op dat er weer meer planten groeien in en langs beken en rivieren. Maar ons gevoel van geruststelling is enigszins vals, zegt Pieter Uyttenhove van het lab Stedenbouw van de Gentse universiteit. Dat vele groen in het landschap groeit vooral in tuinen.

Naar schatting vijf procent van Vlaanderen is vertuind - dat is liefst een op de twintig are. Mensen trekken zich terug in hun tuin en planten bomen, hagen en hoge struiken om zich heen. Vaak is dat groen maar een dunne valse wand. Bedrijven moeten groenschermen aanplanten om hun lelijke loods te camoufleren. De vele groenschermen verhinderen elk vergezicht. Wie door het platteland rijdt, ziet daardoor steeds minder landschap. Je kijkt integendeel op schermen waarachter het leven onzichtbaar blijft. De straat is een enge koker geworden.

Achter het groen woekert de verstedelijking verder. Na de lintbebouwing kwamen de verkavelingen met hun villa's en hagen. Vooral het toerisme en de vrijetijdsindustrie vreten groene ruimte op. Maar het is niet alleen teloorgang. Tegelijkertijd worden grote happen landschap beschermd als natuurgebied. Ze beginnen er - geleidelijk aan - weer uit te zien als in 1904. Maar ze blijven leeg. In 1904 werkten mensen nog op het land. Nu fietsen of wandelen we erlangs. We blijven buiten het landschap staan. We worden toeristen, alleen in onze kleine tuin zijn we nog echt thuis.

Recollecting Landscapes. Herfotografie, geheugen en transformatie 1904-1980-2004. A&S-books. Tentoonstelling in het Smak tot 23 april, www.smak.be.

Bron: De Standaard

Gerelateerde artikels

nieuws

[Negatieve inflatie dankzij goedkopere groenten en fruitsoorten in supermarkten](#)

gisteren

nieuws

[Vlaams Parlement in discussie over inspectiedruk en “arrogante” controleurs](#)

gisteren

nieuws

[GAIA en Comeos vragen om een verbod op het doden van eendagskuikens](#)

gisteren

nieuws

[Alle hens aan dek bij Rendac na hittegolf en oversterfte](#)

gisteren

nieuws

[Klimaatbestendig, lage mestvraag en goed voer: graskruidenmengsels in de lift](#)

gisteren

nieuws

[Weyts grijpt in om hittestress bij hoefdieren te beperken](#)

gisteren

Opinie

[Dossier boerderijcompostering hapert al 25 jaar: "Alleen systeendenken zal tot innovatie leiden"](#)

gisteren

nieuws

[Biggenprijs keldert, mogelijk pas volgend jaar verbetering](#)

4 juli 2026

nieuws

[Limburgse Milieukoepel in beroep tegen vergunning voor kaviaarkwekerij](#)

3 juli 2026

nieuws

[FAO: Graan- en suikerprijzen dalen, prijs oliegewassen fors toegenomen](#)

3 juli 2026

Analyse

[Terwijl Europese veestapel krimpt, blijft Spanje fors uitbreiden](#)

3 juli 2026

Opinie

[Opinie: "Meer natuur is geen luxe, maar onze beste bescherming tegen hitte"](#)

3 juli 2026

nieuws

[Boerinnen fietsen voor mentaal welzijn: "Je draagt de zorgen niet alleen"](#)

3 juli 2026

VILT vzw

Bd Simon Bolivar 17

1000 Bruxelles

[Contacteer ons](#)

Contact

- M • info@vilt.be

Menu

- [Steun ons](#)
- [Partners](#)
- [Opinie](#)
- [Wegwijs in de sector](#)

Volg ons op:

- [screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/](https://www.facebook.com/vilt.nieuws/)
- [screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/](https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/)
- [screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws](https://www.instagram.com/vilt.nieuws)
- [screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws](https://x.com/vilt_nieuws)
- [screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social](https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social)

- [Privacy policy](#)
- [Copyright](#)
- [Cookie Policy](#)

[Cookie instellingen aanpassen](#) [Webdesign by Who Owns The Zebra](#)